

Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1993

Age and sex ratio among raptors migrating past the Falsterbo peninsula in the autumn of 1993

Nils Kjellén

Meddelande nr 163 från Falsterbo Fågelstation

För åttonde året i följd studerades rovfågelsträcket i Falsterbo med ambition att bestämma kön och ålder hos så stor andel av fåglarna som möjligt. Bakgrund för projektet och resultat från de sju föregående åren har tidigare publicerats i Anser (Kjellén 1988, 1989, 1990B, 1991, 1992A, 1993), medan en utvärdering av de fem första åren publicerats i Ornis Scandinavica (Kjellén 1992B). Projektet administreras av författaren och har under året finansierats med anslag från Uddenberg-Nordingska Stiftelsen och från Nils Olof Berggrens fond.

Fältarbete och bearbetning

Under perioden 1 augusti till 20 november kunde daglig bevakning av sträcket upprätthållas. Räkningar har skett från gryningen och så länge något påtagligt sträck noterats. Observationsplats har, främst på grund av vindriktningen, valts så att en så stor del av sträcket som möjligt kunnat studeras närmare. Detta innebar i många fall förflyttningar mellan olika observationsplatser under dagen. Som räknare har främst författaren fungerat, oftast tillsammans med Anders Jönsson, Lund. Ola Elleström, Bengt Grandin och Per Gräntz fungerade som avlösare enskilda dagar. Enstaka rovfågelsobservationer noterade i slutet av juli har inte medtagits i årssummorna. Under mitten av november, då rovfågelsträcket var ovanligt matt, har dagssummor för flertalet dagar erhållits från Gunnar Roos, som sköter de standardiserade räkningarna i SNV:s regi. Dessutom har ett flertal besökande ornitologer hjälpt till under enstaka dagar. Alla inblandade tackas för sin medverkan.

Resultat och diskussion

I tabell 1 redovisas det totala antalet köns- och åldersbestämda, respektive obestämda exemplar för alla regelbundna arter under hösten. Liksom tidigare år har de obestämda exemplaren fördelats efter bestämd procent i varje 10-dagarsperiod, om andelen bestämda exemplar varit tillräckligt hög (se Kjellén 1988 för diskussion!). Tabell 2 jämför totalsummor och ungfågelsandel åren 1986-1993. Årets mediantdatum för olika kategorier redovisas i anslutning till figurerna under varje art nedan. Jämförande mediantdatum från alla åtta åren har sammanställts i tabell 3.

Liksom året innan var vädret torrt och soligt i maj. Sommaren blev emellertid ovanligt regnig och relativt sval i större delen av landet. Påfallande mycket ugglor i nordöstra Skåne (Jonassohn 1993, egna obs.) tyder på en rik gnagarförekomst. Detta torde åtminstone lokalt ha gynnat rovfågelnas häckning. Att döma av sträcksiffrorna i Falsterbo under hösten var ungpoduktionen också god hos flerta-

Tabell 1. Antalet inräknade rovfåglar av olika kategorier i Falsterbo hösten 1993.

Number of raptors of different categories at Falsterbo in the autumn of 1993

	Adulta			Juvenila			Q-f	Obest	Totalt
	♂	♀	Σ	♂	♀	Σ			
Bivråk	323	362	4231			338		425	4994
Brunglada			6					1	7
Glada			141			507		58	706
Havsörn			4			4		1	9
Brun kärrhök	51	67	118			463	61	168	810
Blå kärrhök	36	29	65			42	42		149
Ängshök	1	5	6			6			12
Duvhök			0	20	5	34			34
Sparvhök	130	146	276	265	431	696		11706	12678
Ornvråk			756			1187		10995	12938
Fjällvråk	202	203	595			28		90	713
Fiskgjuse	42	51	122			97		116	335
Tornfalk	43	47	117			270		104	491
Stenfalk	5	8	13			37	60	45	155
Lärkfalk			6			31		15	52
Pilgrimsfalk	10	7	23	2	2	5		5	33

Tabell 2. Totalsummor och andel ungfåglar för olika rovfåglar i Falsterbo 1986-1993.

Totals and percentage of juveniles of different species 1986-1993.

	1986	%	1987	%	1988	%	1989	%	1990	%	1991	%	1992	%	1993	%
		juv		juv		juv		juv		juv		juv		juv		juv
Bivråk	6858	37	3959	6	6954	4	7357	9	3794	7	2738	18	7245	8	4994	7
Brunglada	1	-	10	20	7	0	5	0	15	40	12	8	3	0	7	0
Glada	291	84	243	75	313	89	499	83	452	86	664	80	507	75	706	78
Havsörn	5	40	3	33	7	71	5	20	13	15	13	31	18	44	9	44
Brun kärrhök	261	74	281	74	444	74	729	79	724	81	915	78	794	82	810	81
Blå kärrhök	342	65	150	75	180	62	356	55	263	40	261	58	166	57	149	48
Ängshök	3	0	4	50	6	67	13	54	19	58	8	13	15	53	12	50
Duvhök	30	100	31	100	15	93	19	89	43	100	106	84	79	94	34	100
Sparvhök	15712	-	14722	79	11379	78	16069	77	14439	83	17240	77	9315	86	12678	82
Ornvråk	7094	31	10770	36	11914	51	13264	37	13410	36	8251	34	9279	43	12938	65
Fjällvråk	1367	27	1480	34	852	29	955	28	947	6	837	16	601	19	713	5
Mi skrikörn	1	0	0	14	0	14	0	2	0	5	0	6	0	5	0	0
Kungsörn	1	-	1	-	3	-	1	-	3	67	4	50	3	67	4	75
Fiskgjuse	159	-	102	26	251	38	255	56	239	66	266	40	286	47	335	47
Tornfalk	374	70	478	68	388	73	606	68	420	70	609	65	312	71	491	70
Stenfalk	3	100	1	0	2	50	0	0	0	0	0	3	100	0	0	0
Lärkfalk	272	-	242	88	228	87	158	83	205	93	183	85	164	86	155	77
Pilgrimsfalk	71	94	29	100	36	89	48	83	32	81	39	85	43	81	52	83
Jaktfalk	28	42	15	29	20	35	28	64	15	33	23	4	26	15	33	21
Jaktfalk	3	100	0	0	0	0	1	100	0	0	0	1	100	0	0	0

let sydligare häckare, trots den våta sommaren. Sämre gick det uppenbarligen uppe i Norrland, där t ex fjällvråken uppvisade den lägsta ungfågelsandelen under åttaårsserien (Tab. 2). Tänkbara orsaker är en kylig och regnig försommar i kombination med dålig gnagarförekomst. Man kan här notera att fjällvråken inte har haft någon riktigt god ungtproduktion sedan 1982, vilket rimligtvis borde påverka populationen negativt. Även blå kärrhök och stenfalk förefaller att ha haft en dålig säsong. Å andra sidan uppträdde flertalet övriga arter i relativt höga antal trots en regnig och ostvindsdominerad höst. Den positiva trenden för ovanligare häckfåglar som havsörn, ängshök och pilgrimsfalk fortsätter, medan sällsyntare arter söderifrån var relativt sparsamma denna höst.

Redan i början av augusti var sträcket av brun kärrhök, fiskguse och tornfalk i full gång. I slutet av månaden erhöles höga siffror för flertalet arter i kyligt väder med vindar från nordvästsektorn. September karakteriserades av ostvindar med regnigt och kyligt väder. Detta medförde låga siffror och relativt sena mediandatum för flera ålderskategorier (Tab 3). En sträcktopp noterades 28-29 september men sedan inföll en ny period med regn och ostvind. I mitten av oktober gick vinden över på väst och nord, vilket innebar en kraftig urladdning med t ex 7200 ormvråkar den 15:e. Trots hyfsat sträckväder var antalen låga i slutet av månaden. Disigt väder dominerade i november, men inte ens under de fåtaliga dagarna med bättre sikt noterades något sträck att tala om.

Falsterbosiffrorna låg allmänt klart över motsvarande räkningar vid Stevns klint på den danska sidan av Sundet, varifrån dagssiffror vänligen tillhandahållits av Tim Andersen. Bevakningen var där något bättre än hösten 1992 med räkningar flertalet goda sträckdagar: 18 dagar i augusti, 16 dagar i september, 11 dagar i oktober samt två dagar i november. En stor andel av ormvråkarna valde liksom närmast föregående år ha att passera Öresund uppe i norra delen vilket gav höga antal vid Hellebäck (norr om Helsingör) jämfört med Falsterbo. Siffror från Hellebäck har erhållits från Brian Rasmussen.

Uppträdandet vid Falsterbo redovisas upp-

delat på 10-dagarsperioder för varje art. I diagrammet har äldre fåglar (2K+) angetts uppåt och juvenila nedåt. Mediandatum (Md) anger det datum då 50 % av årets sträck passerat och (N) det beräknade totalantalet av en viss kategori. I de flesta fall har även ett så kallat kumulativt diagram konstruerats. Av det framgår hur stor andel (%) av totalsumman av olika köns- och åldersgrupper som passerat vid en viss tidpunkt.

Bivråk *Pernis apivoris*

Antalen var ovanligt låga under första halvan av augusti. En första topp inföll den 19 augusti, då 698 ex passerade, och redan tre dagar senare räknades 629 bivråkar. Toppen av adulta fåglar kom redan den 24 augusti då 1619 ex passerade i sydvästvind med extremt god sikt. Av dessa sträckte 440 ex, vilka troligen startat norr om Skåne, efter kl. 17.00. Dagen efter räknades ytterligare 579 ex men sedan var det i princip slut på de gamla bivråkarna, trots relativt bra sträckväder i början av september. Då häckningsutfallet inte var extremt dåligt, kanske den tidiga sträcktoppen kan skyllas på ovanligt kyligt väder i augusti. Sannolikt främst beroende på väderleken har antalet äldre sträckare sedan 1986 varierat mellan 3500 och 6700 ex. Årets 4643 adulta bivråkar ligger relativt nära medeltalet för åttaårsperioden (4804 ex).

Även ungfågarna kulminerade ovanligt tidigt (Tab. 3). I slutet av augusti bokfördes endast enstaka juvenila. Efter en markerad topp på 142 ex den 8 september noterades endast mindre antal månaden ut. Antalet slutade på 351 ex och hade kanske blivit något högre om sträckvädet varit bättre senare under september. Ungfågarna utgjorde 7% av årets sträckare och samma procent jämfört med medeltalet adulta under hela åttaårsperioden. Tjernberg (1990) har visat att bivråken är helt beroende av getingbon för att kunna föda upp sina ungar. I ett undersökningsområde i Dalsland producerade 16 par i genomsnitt 0.94 flygga ungar under året (Ilmo Södergren i brev), vilket är ett relativt bra resultat jämfört med flertalet undersökningar. Den genomsnittliga andelen ungfåglar i Falsterbo för perioden 1986-93 ligger på 12 %. Denna siffra

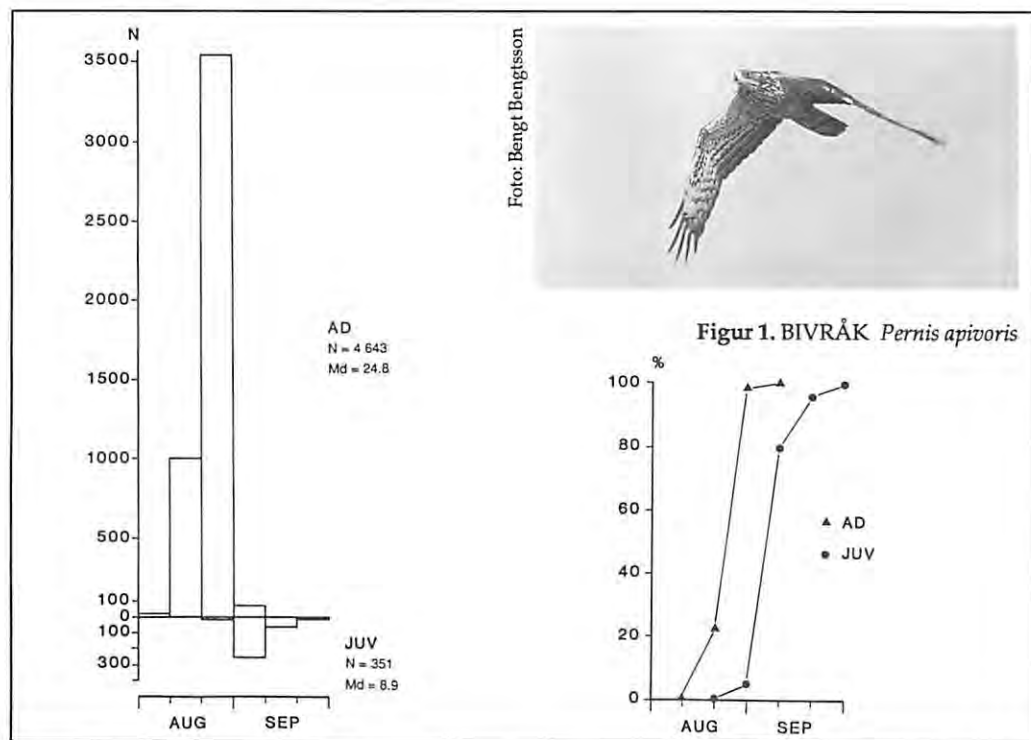
Tabell 3. Mediandatum för olika köns- och ålderskategorier 1986-1993. Om könen ej separerats vissa år anges den samlade medianen under hanar.

Median dates of different sex- and age categories 1986-1993.

	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993
Bivrák, ad	30.8	30.8	28.8	26.8	24.8	27.8	29.8	24.8
Bivrák, juv	12.9	17.9	5.9	9.9	13.9	19.9	10.9	8.9
Brunglada, ad					11.9	26.8	28.8	29.8
Brunglada, juv					26.8	21.9		
Glada, ad	24.9	29.9	2.10	29.9	17.10	7.10	23.10	11.10
Glada, juv	24.9	29.9	2.10	24.9	27.9	28.9	18.9	28.9
Havsörn, äldre						25.10	3.10	15.10
Havsörn, juv						25.10	3.10	14.10
Brun kärrhök ♂	9.9	15.9	5.9	26.8	28.8	6.9	4.9	28.8
Brun kärrhök ♀	9.9	31.8	27.8	27.8	26.8	29.8	24.8	27.8
Brun kärrhök, juv	8.9	1.9	30.8	27.8	26.8	28.8	20.8	25.8
Blå kärrhök ♂	20.9	27.10	30.9	8.9	26.8	27.9	12.9	4.9
Blå kärrhök ♀	18.9	17.9	15.9	27.8	26.8	7.9	11.9	26.8
Blå kärrhök, juv	24.9	29.9	2.10	29.9	8.10	28.9	10.10	15.10
Ängshök ♂					26.8	25.8	20.8	14.8
Ängshök ♀						21.8	19.8	26.8
Ängshök, juv					24.8	27.8	29.8	23.8
Duvhök, ad						6.11	31.10	
Duvhök, juv ♂	1.11	26.10	30.10	31.10	2.11	26.10	23.10	24.10
Duvhök, juv ♀						7.11	13.10	26.10
Sparvhök, ad ♂		17.10	19.10	24.10	16.10	4.11	20.10	15.10
Sparvhök, ad ♀		13.10	3.10	23.10	16.10	12.10	18.10	14.10
Sparvhök, juv ♂		21.9	1.10	25.9	1.10	22.9	13.9	27.9
Sparvhök, juv ♀		16.9	7.9	6.9	2.9	30.8	5.9	27.8
Ormvråk, ad	18.9	29.9	11.10	27.9	27.9	7.10	29.9	15.10
Ormvråk, juv	5.10	17.10	11.10	30.9	17.10	20.10	7.10	15.10
Fjällvråk ♂	25.9	17.10	11.10	5.10	12.10	7.10	2.10	11.10
Fjällvråk ♀				29.9	8.10	7.10	2.10	6.10
Fjällvråk, juv	4.10	18.10	11.10	30.9	17.10	7.10	10.10	19.10
Fiskgjuse, ad		25.8	28.8	22.8	24.8	21.8	26.8	18.8
Fiskgjuse, juv		1.9	30.8	27.8	27.8	26.8	28.8	26.8
Tornfalk ♂		17.9	8.9	3.9	29.8	16.9	10.9	31.8
Tornfalk ♀					25.8	31.8	11.9	22.8
Tornfalk, juv		17.9	5.9	4.9	28.8	16.9	7.9	27.8
Stenfalk, ad		10.10	22.9	8.9	8.9	16.9	12.9	8.9
Stenfalk, juv	18.9	20.9	22.9	18.9	29.9	19.9	13.9	17.9
Lärkfalk, ad	2.9	-	24.8	27.8	25.8	19.8	30.8	8.9
Lärkfalk, juv	15.9	19.9	7.9	8.9	29.8	14.9	13.9	4.9
Pilgrimsfalk, ad	15.9	14.9	31.8	3.9	2.9	12.9	7.9	26.8
Pilgrimsfalk, juv	17.9	28.9	21.9	20.9	1.10	20.9	2.10	10.10

påverkas starkt av den goda säsongen 1986 med 34 % ungfåglar medan andelen övriga år legat under medel. Därför krävs det att bivråkarna generellt uppnår en hög ålder för att kunna hålla beståndet uppe. Enligt de standardiserade räkningarna visar bivråken en klart

minskande trend i Falsterbo sedan 1973 (Roos 1991A). Det har framförts tankar om att den omfattande vårjakten på Malta skulle kunna vara en bidragande orsak till denna minskning (Fenech 1992, Wirdheim 1993). Vid Stevns klint räknades de högsta dagssiffrorna den 19

augusti, med 513 ex och den 24 augusti med 820 ex. Generellt var antalen klart lägre än i Falsterbo med en totalsumma på 3075 ex. Vid Hellebäck passerade genomsnittliga 995 ex under hösten, varav 803 ex den 25 augusti.

Av sjuhundra könsbestämda adulta bivråkar utgjorde hanarna 47 %. Tidigare år har hanarna dominerat något och totalt sett förefaller könskvoten vara jämn. Mediandatum för könen skilde sig inte åt.

Brun glada *Milvus migrans*

Totalt sju sträckare utgör ett genomsnittligt resultat. Som mest passerade tre ex den 26 augusti, följda av två ex vardera den 1 och 5 september. Av dessa var fem adulta, en sannolikt 2K och en obestämd. Av totalt 60 bruna glador under åttaårsserien utgjordes endast 9 (15%) av ungfåglar.

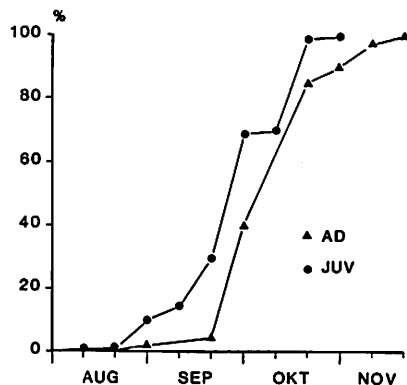
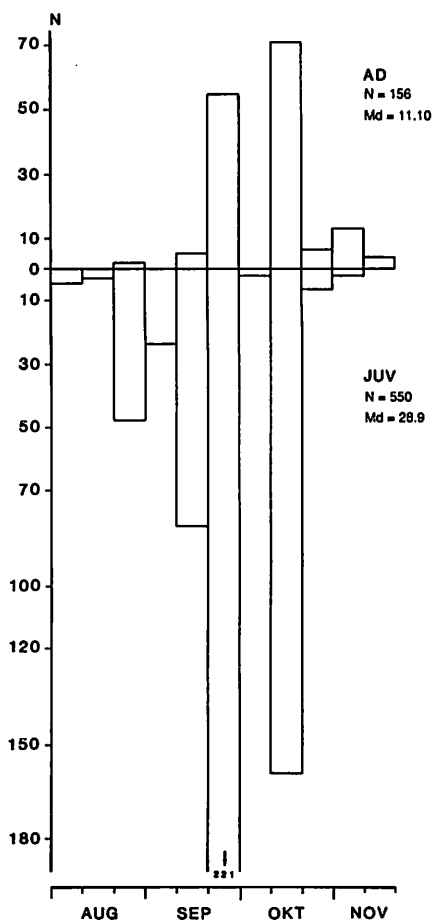
Detta är en jämförelsevis låg siffra vilket kanske kan tolkas som att vi främst nås av förlängt sträck under våren och sommaren. Den subadulta fågel som passerade den 1 september uppvisade karaktärer för den östli-

ga rasen *lineatus*. Alternativet är att det skulle ha rört sig om en hybrid. Den hybridglada som under en tioårsperiod häckat tillsammans med en röd glada i Vombområdet, och producerat ungar flertalet år, återkom ej 1993. Istället upptäckte Per-Olof Andersson en ringmärkt hybridglada, som sannolikt är en av ungarna från detta par, häckande i närheten. Denna fågel, en hane, har emellertid inte så mycket drag av brun glada kvar.

Vid Stevns klint inräknades sex bruna glador under året, av vilka åtminstone en fågel den 15 oktober inte sågs i Falsterbo.

Glada *Milvus milvus*

Gladan har på senare år ökat kraftigt som häckfågel främst i Skåne, där beståndet i dagsläget torde omfatta i storleksordningen 500 par. Som en direkt följd ökar också antalet sträckare i Falsterbo (Tab. 2). Trots att hösten dominerades av ostvindar noterades nytt årsbästa med 706 glador. Redan i början av augusti passerade en del ungfåglar, men förut om 21 ex den 26:e var antalen som vanligt låga

Figur 2. GLADA *Milvov milvov*

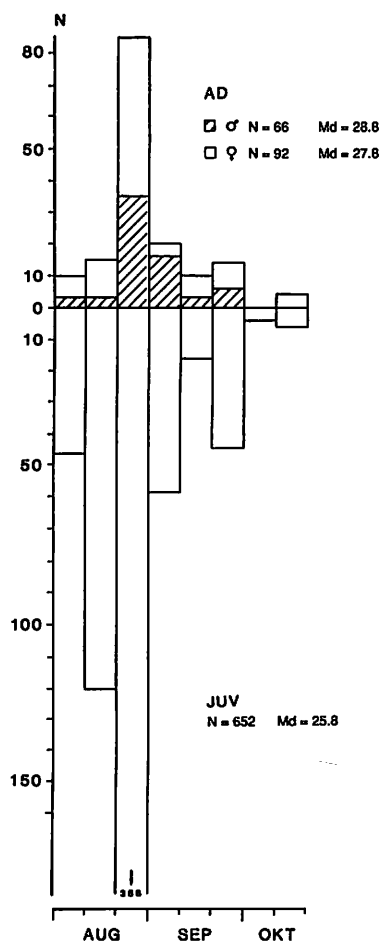
Summan slutade, trots att bevakning saknades den 28 september, på 470 glador vilket även här innebär nytt årsbästa. Årsrekord noterades även vid Hellebäck, även om detta inskränkte sig till 14 fåglar.

Trots den svaga inledningen på säsongen inföll mediandatum endast något senare än normalt (Tab.3). Passagen av gamla och unga glador blev emellertid inte lika separerad som året innan. Ungfågelnas mediandatum inföll i samband med sträcktoppen den 28 september, medan de adulta kulminerade två veckor senare. Av de bokförda adulta gladorna var 7 % med säkerhet 2K, dvs födda året innan, men sannolikt var denna andel i verkligheten större. Studier av det häckande beståndet i Skåne visar på en fortsatt god ungproduktion (110 kontrollerade par producerade i snitt 1,94 flygga ungar, Per-Olof Andersson muntl.). Trots att antalet övervintrare har ökat kraftigt på senare år, har ungfågelsandelen i Falsterbo de senaste två åren varit något lägre än tidigare (Tab. 2). Den troligaste förklaringen till detta är nog att sträckvädret varit sämre under ungfågelstoppen de senaste åren och inte att ungfågelsandelen bland övervintrarna ökat. Ännu torde inte den nedlagda vinterutfodringen i Fyledalen ha påverkat beståndet negativt, men det blir intressant att följa utvecklingen när nästa stränga vinter inträffar.

denna månad. Under större delen av september var antalen lägre än normalt på grund av olämpligt sträckväder. När det klarnade upp den 28:e sträckte emellertid 151 glador trots att ostvinden bestod. Dagen började med att gladorna samlade sig inne över land och det första utsträcket bestod av en flock på 50 glador som drog ut över sundet i samlad tropp. Följande dag räknades 118 sträckare. Mot slutet gick sträcket långt i norr, där uppenbarligen en del glador passerade osedda, då man bokförde 172 insträckare vid Stevns denna dag. Efter en lucka i början av oktober inföll en ny topp i mitten av denna månad med 93 ex den 11:e, 74 ex den 15:e och 26 ex den 20 oktober. Av nitton glador i november passerade tolv den 1:e. Vid Stevns låg siffrorna förut om för toppdagen något under Falsterbos.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Efter de senaste årens höga siffror innebär nio sträckande havsörnar nästan en besvikelse (Tab. 2). Inget tyder emellertid på att den positiva trenden hos det fennoskandiska beståndet skulle vara bruten. Förutom ett ökat antal utsträckande örnar förefaller även det i Skåne övervintrande beståndet snarast att öka (Gierow 1993). De flesta somrar iakttas enstaka översomrare i det skånska sjölandskapet och redan den 28 juli sågs en havsörn på Ljungen. Denna har dock inte räknats med i summan. Nästa observation var en yngre subadult den 25 augusti och redan den 31:e i samma månad sträckte en ungfågel. Övriga passerade mer normalt mellan den 11 och 23 oktober.

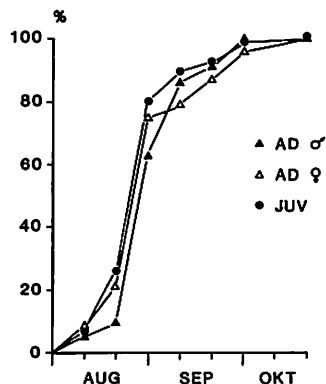

Årets sträckare fördelar sig på: 1 adult, 3 subadult (2-4K), 4 juvenila och 1 yngre (subad. eller juv.). Liksom tidigare dominerade alltså ungfåglar och yngre subadult i Falsterbo. Mediandatum för ungfåglar och subadult inföll den 14 respektive 15 oktober. Det hittills relativt begränsade materialet antyder en något tidigare sträcktopp hos ungfågla jämfört med äldre kategorier. Vid Stevns noterades 5 insträckande havsörnar under hösten. Av dessa sågs en i slutet av september och en i mitten av november uppenbarligen inte i Falsterbo.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Den bruna kärrhöken är oftast den rovfågel som dominerar i början av augusti och redan den 2 augusti sträckte 21 ex. Efter 84 sträckare den 14 augusti inföll den verkliga toppen i slutet av månaden med 106 ex den 25:e och 97 ex följande dag. Generellt var antalen i september lägre än normalt men ännu den 23 september räknades 26 ex. I oktober noterades 14 bruna kärrhök med senaste observation den 20:e. Årssumman på 810 ex är den näst högsta hittills. Siffrorna från Stevns låg i år generellt något under Falsterbos med som mest 91 ex den 25 september och 77 ex följande dag. Totalsumman på 510 ex överträffas endast av 529 ex hösten 1991. Den bruna kärrhöken är liksom flertalet övriga arter fåta-

Figur 3. BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus*

ligare i nordväst jämfört med Falsterbo. Totalt 121 sträckare vid Hellebäck innebär dock nytt årsbästa.

Ungfågelsandelen har hela tiden varit mycket hög (Tab. 2). Årets 81 % är bland de högsta hittills och antyder en fortsatt mycket god ungproduktion, vilket torde vara en förutsättning för artens kraftiga ökning på senare år. Vid senaste riksinventeringen 1979 beräknades det svenska beståndet till 500 par (SOF 1990), men åtminstone i Skåne torde en fördubbling ha skett sedan dess. En inventering i sydvästra Skåne 1993 visade på en fortsatt ökning och spridning till mindre lokaler (Bengtsson 1993). På grund av sträcktoppen i slutet av augusti inföll mediandatum för de olika kategorierna relativt samlat. Som vanligt kulminerade de juvenila fåglarna något före de adulta och honorna före hanarna, men flertalet år har skillnaderna varit något större (Tab. 3). Annars är den bruna kärrhöken den enda afrikaflyttaren där de juvenila sträcker före adulta.

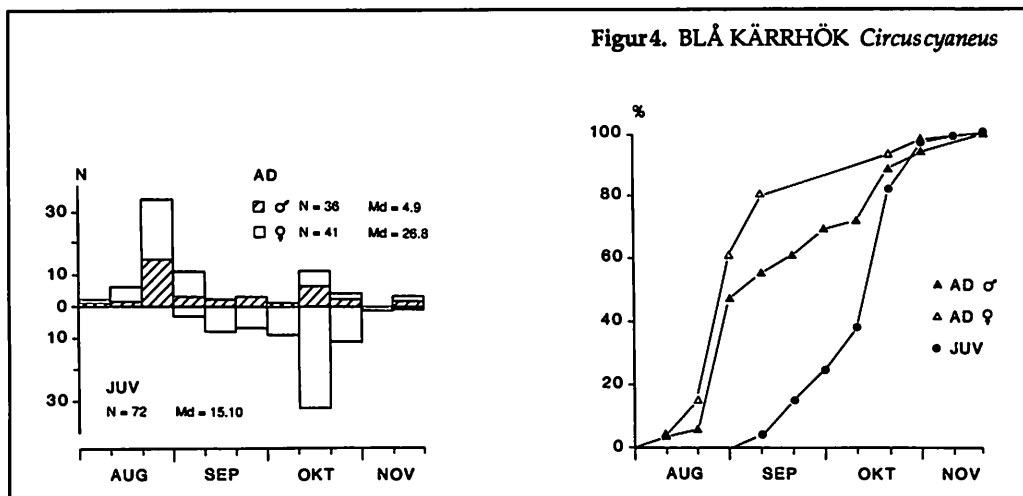
Av de adulta bruna kärrhökarna utgjorde hanarna 42 %. Hanandelen har under åttaårsperioden varierat mellan 33 och 48 % vilket visar på en tydligt skev könsfördelning. Av hanarna var så mycket som en fjärdedel födda året innan (2K), vilka sannolikt inte häckat under året. De tycks dock återvända till häckningsområdet i stor utsträckning redan första sommaren. Dessa yngre hanar har tidigare kulminerat strax före de äldre fåglarna men i år

inföll mediandatum senare än för adulta hanar (18.9). Det är betydligt svårare att urskilja 2K-fåglar bland honorna, vilket sannolikt är anledningen till att endast 5 av de bestämda honorna (8 %) bedömdes tillhöra denna kategori. Det är emellertid inte otänkbart att de unga honorna i större utsträckning stannar i övervintringsområdet under sin första sommar.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Den första sträckande blå kärrhöken sågs redan den 23 juli. De adulta sträckarna i augusti var betydligt fler än under 1992 och utgjorde nästan en tredjedel av årets totalsiffra. Höga antal adulta blåhökare tidigt på säsongen verkar känneteckna dåliga häckningssäsonger och följs oftast av låga ungfågelsantal senare under hösten. De första ungfågarna dök upp i början av september men siffrorna var sedan ovanligt låga ända till mitten av oktober då en sen sträcktopp inföll. Årets högsta siffror inskränkte sig till 13 ex den 15:e och 12 ex den 20 oktober. Mindre antal sträckte sedan månaden ut medan endast fem ex passerade i november. Totalt 149 ex är den lägsta årssumman hittills (Tab. 2). Vid Stevns räknades låga 86 ex med som mest 10 ex den 29 september.

En ungfågelsandel på 48 % innebär det näst lägsta värdet hittills (Tab. 2) och antyder en dålig häckningssäsong liksom för de båda övriga nordliga arterna, fjällvråk och stenfalk. Om vi istället jämför med medeltalet adulta

sträckare under åttaårsperioden (100 ex) har ungfågelsandelen varierat mellan årets 42 % och 69 % 1986. Även i reella tal framstår årets 72 juvenila blåhökare som det i särklass lägsta värdet i serien.

Mediandatum för adulta honor (26.8) och hanar (4.9) inföll ovanligt tidigt på grund av de höga augustisiffrorna. För ungfågarna, å andra sidan, utgör 15.10 det senaste mediandatumet hittills (Tab. 3), orsakat av dåligt sträckväder i september. Andelen hanar bland de äldre fåglarna var 47 % vilket kan jämföras med mellan 30 och 44 % för de första sju åren. Hos både brun och blå kärrhök verkar det råda en sned könsfördelning, som kanske kan förklara den relativt höga frekvensen av polygami hos dessa arter. Endast en av årets hanar var med säkerhet 2K, men dessa är generellt svårare att separera jämfört med brun kärrhök.

Ängshök *Circus pygargus*

Totalt 12 sträckande ängshökar ligger strax över medeltalet och trenden i Tab 2 är tydligt stigande. Den enda hanen passerade tidigt på säsongen, medan honorna sträckte mellan den 8 augusti och den 5 september. Tidigare år har de kulminerat före hanarna liksom hos flertalet övriga arter. Av de fem honorna bedömdes två vara fjolårsfåglar. Ungfågelsandelen var liksom de flesta år hög, vilket förhoppningsvis speglar en god ungproduktion hos det lilla svenska beståndet. Som mest sträckte 3 ungfåglar den 22 augusti och ytterligare 2 två

dagar senare. Av fyra insträckande ängshökar vid Stevns sågs två sannolikt inte i Falsterbo.

Förutom ängshökarna sträckte en ung och en till ålder och kön obestämmd stängshök den 26 augusti.

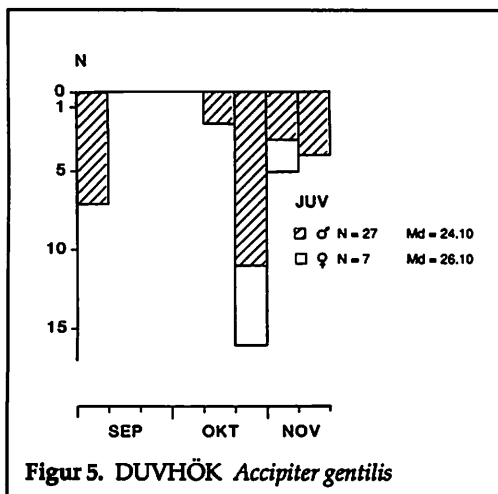
Duvhök *Accipiter gentilis*

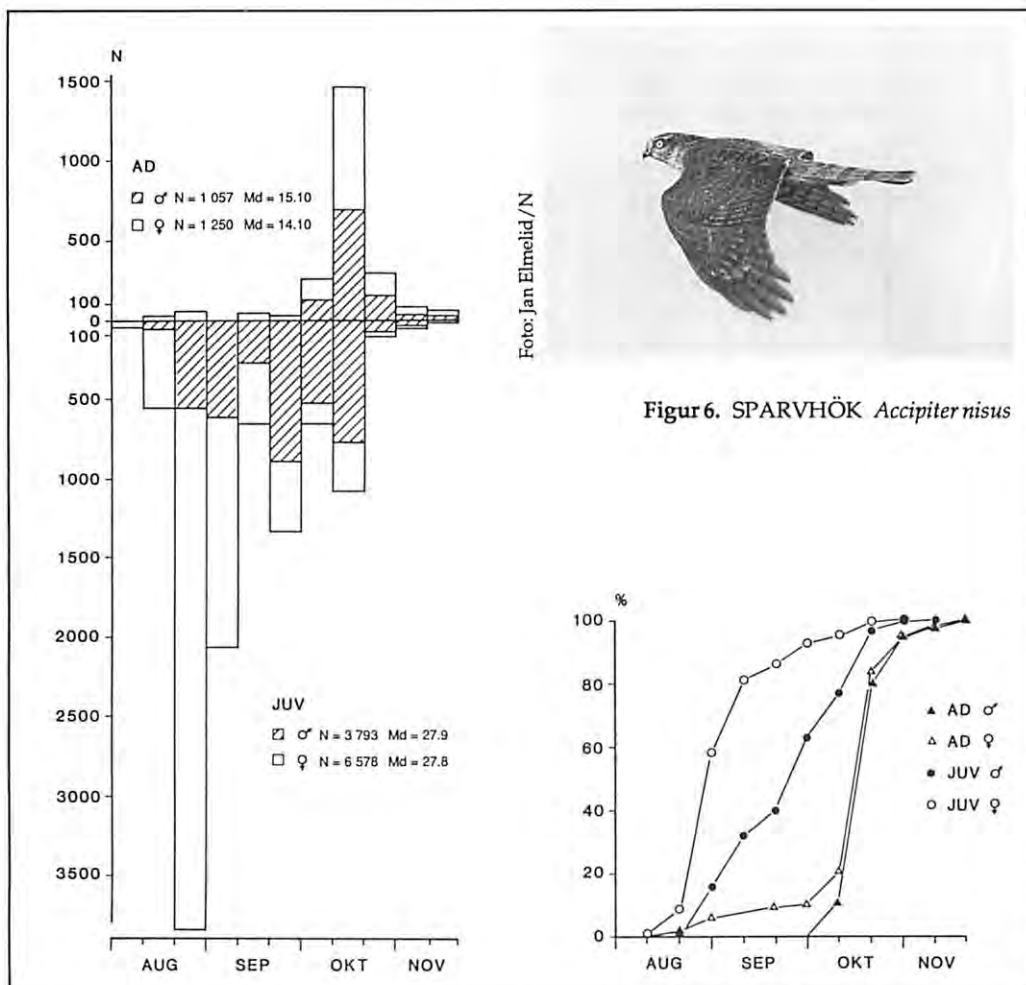
Årets första duvhök sågs redan den 1 september och totalt noterades 7 unga hanar redan i början av september. Sedan dröjde det till mitten av oktober innan sträcket tog fart på allvar. Antalen var dock betydligt lägre än de två närmast föregående åren (Tab. 2). Sträcktoppen inföll som vanligt i slutet av oktober och maximalt bokfördes 5 ex den 24:e. Denna dag räknades 8 insträckande duvhökar vid Stevns där årssumman slutade på 17 ex, vilket utgör halva Falsterbosumman. Vid Hellebäck bokfördes normala 31 ex under hösten.

Tidigare år har enstaka gamla hanar observerats, men bland årets sträckare återfanns inga adulta fåglar. Äldre duvhökar är i högre grad stannfåglar. En majoritet av de sträckande ungfågarna könsbestämde med hjälp av storleken. Hanarna utgjorde 79 % och dominerade därmed ännu tydligare än tidigare år. Sannolikt beror detta på att de mindre hanarna är minst konkurrenskraftiga och därför tvingas att flytta något längre. Även bland duvhökar som fångades vid fasanerier på vissa nordostskånska gods dominerade de unga hanarna klart (Neideman & Schönbeck 1990). Mediandatum för de unga honorna inföll i år två dagar senare än för hanarna. Materialet är relativt litet och 1992 kulminerade de juvenila honorna tio dagar tidigare än hanarna, vilket ligger mer i linje med övriga arter.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Sparvhöken var som vanligt fåtalig i början av augusti. Från den 14:e räknades högre antal och antalet var ovanligt högt i slutet av månaden med som mest 1016 ex den 25 augusti och 866 ex följande dag. Som tidigare dominerade de unga honorna helt i augusti, men inslaget av unga hanor och främst gamla honor var något större än tidigare år. De adulta sparvhökar som sträckte i augusti befann sig i aktiv ruggning. Flertalet äldre fåglar avslutar emellertid ruggningen innan de sträcker söderut, vilket torde

vara huvudorsaken till att sträcktoppen ligger senare än ungfåglarnas. Ännu i början av september var sträcket relativt bra med maximalt 582 ex den 8:e. Vid Stevns inräknades årets högsta siffra, 968 ex, den 1 september. Denna dag rådde nordvind och huvuddelen av sträcket gick söder om Falsterbohalvön, där endast 479 sparvhökar bokfördes. Under slutet av september och början av oktober dominerade ostvindar och regn varför antalen blev lägre än normalt. Den 10 oktober passerade 646 ex och följande dag 745 ex. Sträcket som nu dominerades av adulta fåglar var sedan bra fram till den 21:e. Trots tidvis bra sträckväder var antalen låga i slutet av månaden och under november. En totalsiffra på 12 678 sparvhökar

en regnig och ostvindsdominerad höst får betraktas som förvånansvärt bra (Tab. 2). Fler-talet dagar var siffrorna vid Stevns klart lägre än i Falsterbo, men den lägre årssumman där (6963 ex) är också beroende på en mera ofullständig bevakning under hösten. Vid Hellebäck noterades rekordlåga 1131 ex under hösten.

På grund av de höga antalen i augusti blev mediandatum för de unga honorna det tidigaste hittills (Tab. 3). Däremot kulminerade de unga hanarna något senare än vanligt, varför mediandatum för dessa båda kategorier skilde sig med så mycket som en månad. Hela 63 % av de juvenila utgjordes av honor, vilket får tillskrivas helt olika väderförhållanden under

respektive sträcktopp. Utslaget på flera år är könskvoten betydligt jämnare. De gamla fåglarna kulminerade mer normalt i mitten av oktober. Trots en del adulta honor tidigt på säsongen skilde mediandatum för de båda könen endast en dag, vilket är mindre än flertalet år (Tab. 3). Däremot påverkades könskvoten till förmån för honorna som utgjorde 54 % av årets adulta sträckare. De flesta år har skillnaden varit mindre men totalt under åttaårsperioden dominerar honorna något. Detta kan möjligen indikera att fler adulta hanar övervintrar.

Trots bra siffror under de adultas sträcktopp utgjorde ungfågarna 82 %. Denna relativt höga siffra skulle kunna tolkas som att häckningsutfallet varit gott, men variationen mellan olika år har inte varit så stor (Tab. 2). Sparvhöken verkar alltså för närvarande ha en generellt god ungrproduktion och populationen har ökat markant sedan bottenläget på 1960-talet (Roos 1991A+B).

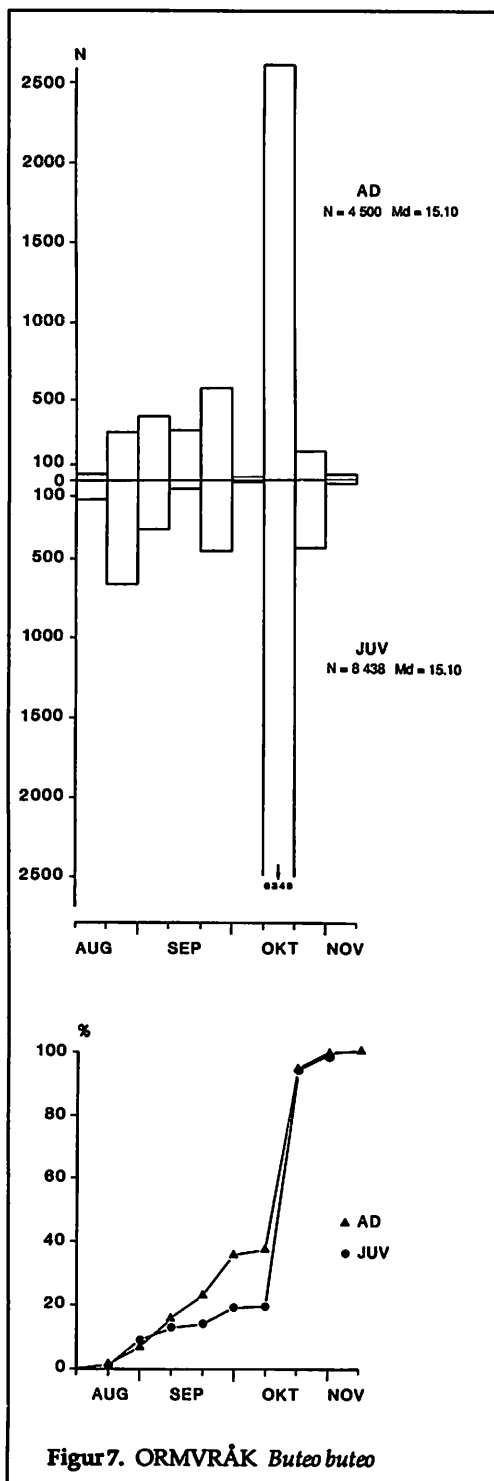
Ormvråk *Buteo buteo*

Ormvråksträcket fick i år ett något ovanligt förlopp, då hela 56 % av fåglarna passerade under en enda dag. Totalsumman på 12 938 ex innebar också att arten antalsmässigt överträffade sparvhöken, vilket bara inträffat en gång tidigare sedan 1986 (Tab. 2). Liksom flertalet år sträckte dock en högre andel av ormvråkarna över Nordvästskåne vilket resulterade i 16 249 inräknade vid Hellebäck på den danska sidan.

Förutom 112 ex den 14 augusti vände flertalet av vråkarna i början av säsongen inne över Falsterbohalvön. Även vid Hellebäck i nordväst räknades ett högt antal (345 ex) detta tidiga datum. I slutet av månaden sträckte ovanligt många med en majoritet ungfåglar. Som mest räknades 404 ex den 26 augusti. Även i början av september erhöles relativt höga siffror och nu dominerade de adulta fåglarna. Den 5 september räknades 472 ex, vilket dock kan jämföras med 858 ex vid Stevns på den danska sidan. Under resten av månaden var antalen lägre än normalt men i samband med en väderförbättring sträckte 629 ex den 28 september. Denna dag saknades bevakning vid Stevns, där man följande dag

räknade 658 ex jämfört med 356 ex i Falsterbo. Liksom närmast föregående år sträckte förhållandevis fler ormvråkar ut från Nordvästskåne i slutet av september, med 1951 ex den 28:e och 2638 ex följande dag vid Hellebäck. Inledningen av oktober karakteriserades av uruselt sträckväder. Den 11:e avtog ostvinden och 598 ormvråkar sträckte. Efter ytterligare tre dagars sämre väder inträffade ett kraftigt kallluftsgenombrott norr om Skåne samtidigt som det klnade upp och vinden gick över på nord. Detta fungerade uppenbarligen som en kraftig sträckutlösare och redan i gryningen den 15 oktober var ormvråkssträcket igång vid Nabben. Jättelika skruvar byggdes efterhand upp inne över halvön. Passagen skedde främst på relativt låg höjd i en bred ström som efterhand försköts något norrut. Enda problemet med räkningen var att en del fåglar tvekade inför havet, varför det tidvis var nästan lika många vråkar på väg in som ut. Fram till kl. 10 00 hade 1800 ex passerat. Sträcket kulminerade kring 12.00 med upp till 1000 vråkar i halvtimmen och fortsatte med hög intensitet ända till 14.00. Fram till 16.00 passerade sedan ytterligare 460 ex medan ca 500 ex vände åter österut. Dagssumman slutade på 7200 ex och nästan lika många räknades vid de standardiserade räkningarna fram till 14.00 (G. Roos muntl.), medan räknarna på Stevns fick ihop 7329 ex. Sträcket var även intensivt i nordväst där 3100 ex räknades vid Hellebäck. Detta innebär att över 10 000 ormvråkar lämnade Skåne denna dag. Följande dag räknades ytterligare 503 ex i Falsterbo och fram till den 23 oktober passerade ytterligare 1100 ormvråkar. Efter denna dag sågs endast mindre antal. Man får gå tillbaka till 1950-talet för att hitta motsvarande siffror från de standardiserade räkningarna (Ulfstrand m fl 1974). Från Ljungen föreligger emellertid ett par liknande siffror från mitten av 1980-talet med 7600 ex den 15 oktober 1984 och 7146 ex den 13.10 1985 (Fåglar i Skåne 1984-85). Man kan lägga märke till att alla tre toppdagarna ligger inom en mycket snäv tidsperiod i mitten av oktober.

Det koncentrerade sträckförloppet innebar att mediandatum för såväl adulta som juvenila ormvråkar inföll den 15 oktober. Detta är den

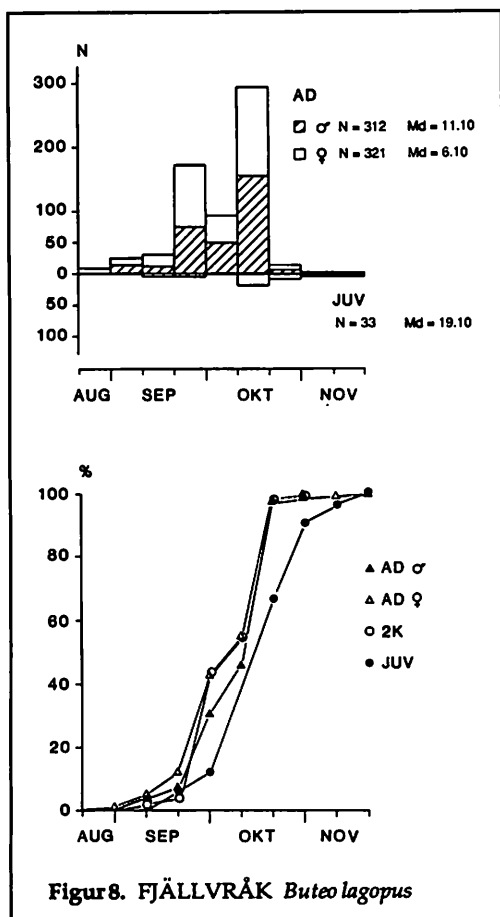
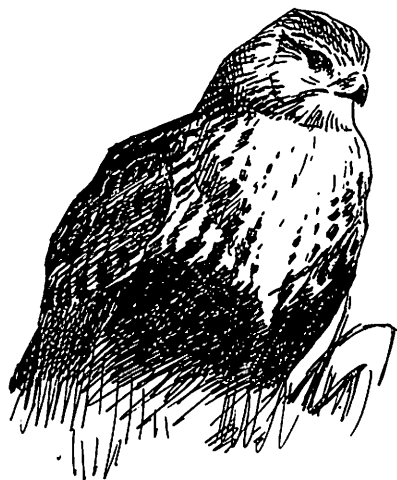
hittills senaste kulminationen av äldre fåglar. I första hand är det vädret som avgör hur stor skillnaden i sträcktopp mellan åldersklasserna blir enskilda år (Tab 3). Av årets kumulativa diagram framgår att de adulta dominerade i september och början av oktober. Ungfågelsandelen på 65 % är den i särklass högsta hittills (Tab. 2). Detta är delvis betingat av de låga siffrorna under de adulta ormvårkarnas sträcktopp i slutet av september. Även vid en jämförelse med medeltalet adulta under hela räkningsperioden (6212 ex) framstår emellertid 1993 som det bästa året med 58 % ungfåglar jämfört med 26-49 % åren 1986-92. Det förefaller alltså helt klart att häckningsresultatet varit ovanligt bra under året.

Liksom under 1990-92 separerades ormvårkar med en övervägande vit fjäderdräkt, s. k. "Börningevårkar", från övriga, mörkare exemplar. För att klassas som vit krävdes att åtminstone hela undersidan var vit. Dessa vita exemplar, som är mycket sällsynta norr om Skåne, antas representera en sydlig population. De utgjorde 1.2 % av de bestämda adulta ormvårkarna och 1.8 % av de juvenila. Motsvarande siffror för de tre föregående åren var något högre. På grund av det ojämna sträcket var materialet väl litet i flera tiodagarsperioder, varför en säsongsvis jämförelse blir något osäker. Bland ungfågarna var andelen vita relativt jämn under hösten med högst värde i slutet av oktober. Motsvarande värden för de adulta svängde mer fram och tillbaka. Efter fyra års studier förefaller det helt klart att andelen vita ormvårkar är högre bland ungfågarna, vilket bör betyda att proportionellt fler adulta vita (= sydliga ormvårkar) övervintrar. Kontroll av i Skåne övervintrande ormvårkar vintrarna 1986/87-1987/88 visade en klart lägre andel juvenila bland dessa än i Falsterbo närmast föregående höst (Kjellen 1990A). En ökande andel vita ormvårkar under senhösten indikerar ett senare sträck av den sydliga populationen, men materialet är ännu väl litet för en statistisk analys.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Redan i slutet av augusti sträckte fyra fjällvråk och mindre antal passerade fram till mitten av september. Antalen i slutet av september

och början av oktober var snarast lägre än normalt och sträcktoppen kom inte förrän i mitten av oktober. Därefter minskade siffrorna snabbt och under senhösten noterades endast ett fåtal fjällvråkar. De högsta dagssiffrorna inskränkte sig till 92 ex den 6:e, 90 ex den 11:e och 83 ex den 18 oktober. Årsumman på 713 ex är visserligen något högre än fjolårets men ändå den näst lägsta under perioden (Tab. 2). Tendensen är vikande, vilket kan bero på att ungtproduktionen varit dålig åtminstone de fyra senaste åren (Tab. 2). Årets ungfågelsandel på endast 5 % är den lägsta hittills, vilket antyder en usel häckningssäsong (jämför blå kärrhök och stenfalk). Vid Stevns låg dagssiffrorna oftast under Falsterbos och totalt bokfördes där endast 369 fjällvråkar under hösten, medan 101 ex räknades vid Hellebäck.

Det förhållandevis utdragna sträckförloppet medförde att skillnaderna mellan olika kategorier var relativt tydligt uttalade. Fjolårsfåglar och adulta honor kulminerade den 6 oktober, följda av adulta hanar den 11:e och juvenila den 19 oktober. År med mer koncentrerad passage blir skillnaderna mindre (Tab. 3). Könsfördelningen bland de adulta fjällvråkarna var jämn med 51 procent honor. Tidigare år har könskvoten varierat en del, men utslaget på de fem åren vi könsbestämt adulta fjällvråkar är den jämn. Bestämningen är inte alltid helt okomplicerad men resultatet antyder att de bestämningskriterier som använts fungerar bra.

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

De första sju åren sågs i medeltal sex mindre skrikörnar i Falsterbo med en variation på mellan 0 och 14 ex årligen (Tab. 2). Årets uppskattningsvis 5 ex är således ett genomsnittligt resultat. Den första var en adult fågel som vände redan den 8 augusti. Den 24 augusti vände sedan två äldre fåglar. I september sträckte en subadult den 5:e och ytterligare en den 19:e. Tidpunkterna är normala förutom att första observationen är den tidigaste hittills. Såväl i Falsterbo som totalt i Sverige förefaller adulta fåglar uppträda tidigare än subadult. Ungfåglar (vilka ännu ej setts i Falsterbo) kulminerar ännu något senare under hösten

(Wallin & Persson 1993). Den mindre skrikörnen är tropikflyttare med endast ett fåtal oktoberfynd i Sverige.

Större skrikörn *Aquila clanga*

Efter tre subadulta hösten 1988 och en 2K-fågel 1991 noterades i år ytterligare en fjolårsfågel. Denna var nere och vände den 29 september och 11-12 oktober, men sågs tidigare och senare i området Börringe-Näsbyholm. Det mesta tyder på att uppträdandet av större skrikörn i Sverige minskat på senare tid, även om bestämningsproblem komplicerar utvärderingen av äldre fynd (Wallin & Persson 1993).

Stäppörn *Aquila (rapax) orientalis*

Årets enda observation var en ungfågel som sträckte ut den 29 september utan att ses på den danska sidan. Totalt har åtta stäppörnar noterats sedan 1986, med som mest två fåglar samma säsong. Av dessa var tre (38 %) ungfåglar och resten subadulta. Detta är en högre andel juvenila jämfört med de båda skrikörnsarterna. Det är inte otänkbart att en del av fåglarna rymt från fångenskap på kontinenten även om inga yttre tecken visat på detta. Mönstret i höstuppträdandet avviker dock inte nämnvärt från övriga, mer regelbundna, rariteter. I det begränsade materialet ligger medel- och slutdatum för ungfågeln i slutet av september jämfört med en kulmination i slutet av augusti för de subadulta.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Under perioden 18-23 oktober sträckte 1 äldre subadult och fyra unga kungsörnar, vilket får anses vara ett bra resultat. En av dessa noterades insträckande vid Stevns. Mellan ett och fyra ex har setts årligen sedan 1986 och passagen är nästan helt koncentrerad till oktober.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Redan i slutet av juli passerade 12 fiskgjusar, vilka dock ej medräknats i årssumman då inga regelbundna sträckstudier bedrivs i denna månad. Sträcket var relativt intensivt hela augusti med en kulmination mot slutet. Som mest räknades 25 ex den 14:e, 32 ex den 24:e och 37 ex den 25 augusti. Antalen sjönk sedan successivt i september fram till senaste observation den 20:e.

Sammanlagt 335 sträckare innebär återigen nytt årsbästa (Tab 2). Beståndet i Sverige skattades i början av 1980-talet till 3200 par (SOF 1990), varför endast en mycket liten, men förhoppningsvis representativ, del passerar Falsterbo. Populationsutvecklingen tycks för närvarande vara gynnsam. Sålunda visar den senaste inventeringen i Skåne på en fördubbling av fiskgjusebeståndet till 60 par 1992 (Gierow 1992). Ungfågelsandelen i Falsterbo har också varit hög flertalet år (Tab 2). Årets 47 % tyder på att fiskgjusen, liksom

Kungsörn. Foto: Jan Elmelid/N

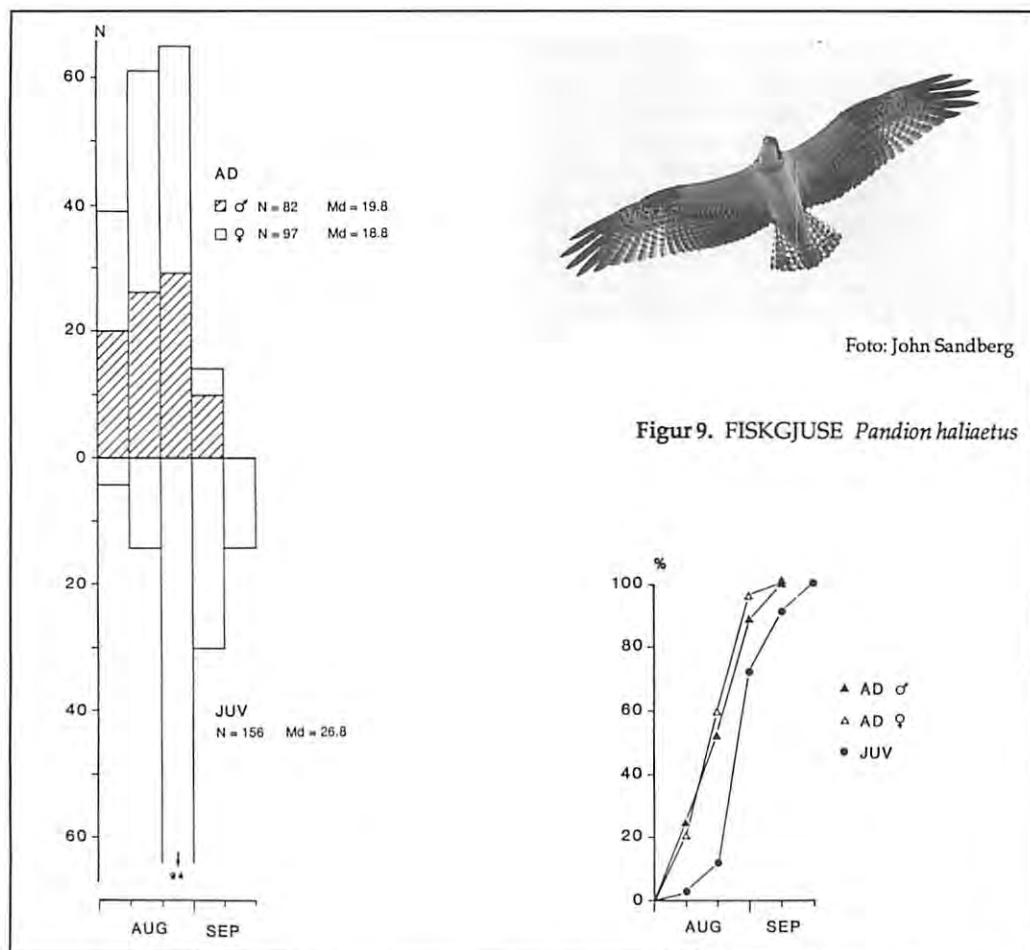

Foto: John Sandberg

Figur 9. FISKGJUSE *Pandion haliaetus*

flertalet övriga arter, haft en god häckningssång. Arten var som vanligt betydligt fåtaligare vid Stevns, där totalt 143 ex noterades.

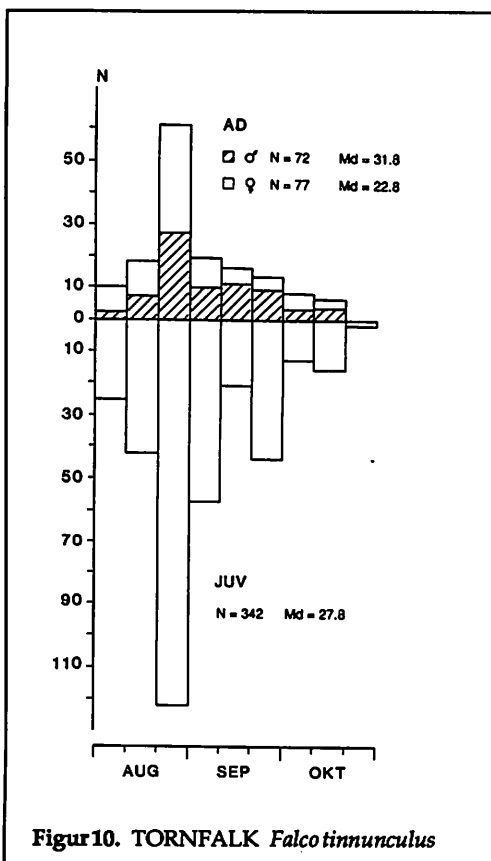
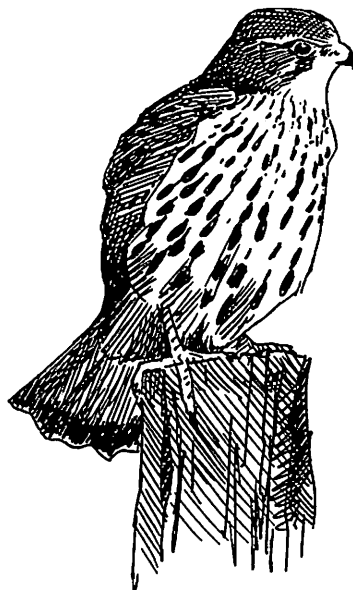
Tack vare relativt höga siffror redan i mitten av augusti blev mediandatum för adulta honor (18.8) och adulta hanar (19.8) de tidigaste hittills (Tab. 3). Ungfågelsträcket var mer utpräglat koncentrerat till slutet av augusti, men mediandatum den 26 augusti är även det ett tidigt värde. Majoriteten av de adulta fiskgjusarna könsbestäms numera. Liksom hos flertalet övriga arter verkar honorna sträcka något tidigare än hanarna. Omräknat utgjordes 46 % av de gamla fåglarna av hanar. Könskvoten har varierat en hel del under tre år, men sammantaget förefaller den vara relativt jämn.

En del fiskgjusar stannar upp och fiskar innanför Måkläppen och enstaka exemplar kan hålla till ett par dagar i området. Den 20 augusti slog en hane försedd med en radiosändare på ryggen en id utanför Nabben. Lite efterforskningar visade att denna fågel häckat i Västmanland åtminstone sedan 1988. Sändaren sattes på sommaren 1990 och gjusen har därefter häckat på samma plats sedan dess (Mikael Hake i brev).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Redan den 2 augusti sträckte 15 ex och den 14 augusti passerade 25 ex. Toppen inträffade i slutet av månaden med som mest 32 ex den 24 augusti och 42 ex två dagar senare. Största antal i september var 34 ex den 8:e men

sträcket var hyfsat månaden ut. Senare under hösten iaktogs som vanligt endast mindre antal. Flertalet dagar var antalen lägre vid Stevns men den 27 augusti räknades där 27 ex mot 18 ex i Falsterbo. Sammanlagt bokfördes 261 ex vid Stevns jämfört med 491 i Falsterbo, vilket är den tredje högsta årssumman sedan 1986. Ungfågelsandelen har hela tiden legat förvånansvärt konstant mellan 65 och 73 %, trots att antalet adulta sträckare varierat mellan knappt 100 och drygt 200 ex. Om vi istället jämför med medelantalet adulta under åttaårs-serien (143 ex) framstår inga stora skillnader utan ungfågelandelen varierar från 61 till 74 %. Det förefaller alltså ha varit en förhållandevis jämn ungotproduktion de senaste åtta åren. Trots att en stor del av tornfalkarna sannolikt häckar i Norrland, tycks alltså inte ungotproduktionen variera lika mycket som hos de mer utpräglade nordliga arterna.

Tornfalken är den enda arten där inga skillnader i sträcktopp mellan unga och gamla fåglar kunnat konstateras. Även i år var skillnaderna i mediandatum små (Tab. 3). Däremot kulminerade de adulta honorna (22.8) som vanligt före hanarna (31.8). Jämfört med tidigare år inföll mediandatum för alla tre kategorierna ovanligt tidigt (Tab. 3). Detta som en följd av bättre sträckväder och därmed högre siffror i augusti jämfört med september. Dominansen av honor bland de äldre tornfalkarna (52 %) var något mindre än tidigare år.

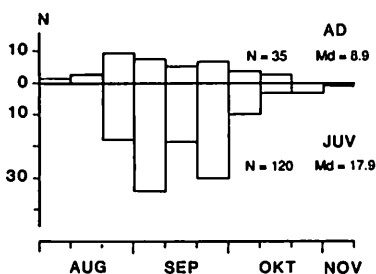
Stenfalk *Falco columbarius*

Redan den 1 augusti sträckte en gammal hona ut vid Nabben. Normalt passerar den första stenfalken inte förrän den sista augustiveckan. I år räknades emellertid hela 30 ex främst under senare delen av månaden. Liksom hos blå kärrhök förefaller höga antal adulta fåglar i augusti vara korrelerat till en dålig häckningssäsong. En mindre sträcktopp inföll redan i början av september och maxantalen inskränkte sig till 10 ex den 4:e och 11 ex den 8 september. De låga siffrorna under resten av månaden kan möjligen delvis förklaras av dåligt sträckväder, men stenfalken är en av de få arter som sträcker även i friska vindar och

disigt väder. Även i oktober var antalen lägre än normalt och i november sågs bara en stenfalk. Totalt 155 ex innebär den lägsta årsumman hittills och även den förhållandevis låga ungfågelsandelen indikerar ett uselt häckningsresultat (Tab. 2). Vid Stevns summerades 71 ex och en jämförelse av enskilda dagar visar på en tämligen dålig överensstämmelse. Stenfalken sträcker på relativt bred front och passerar ofta snabbt lågt över vattnet, varför det är lätt att missa enskilda fåglar. Vid Hellebäck iaktogs 39 ex vilket kan jämföras med ett genomsnitt på 54 ex för de fem närmast föregående åren.

Totalt bestämdes tretton adulta fåglar, vilket är något fler än vanligt, medan en majoritet klassades som honfärgade (honor eller ungfåglar, Tab 1). De gamla stenfalkarna kulminerade nio dagar tidigare än ungfågarna, vilket är en större skillnad än flertalet år (Tab. 3). Bland de bestämda adulta hade honorna ett tidigare mediandatum än hanarna, något som även gällt tidigare.

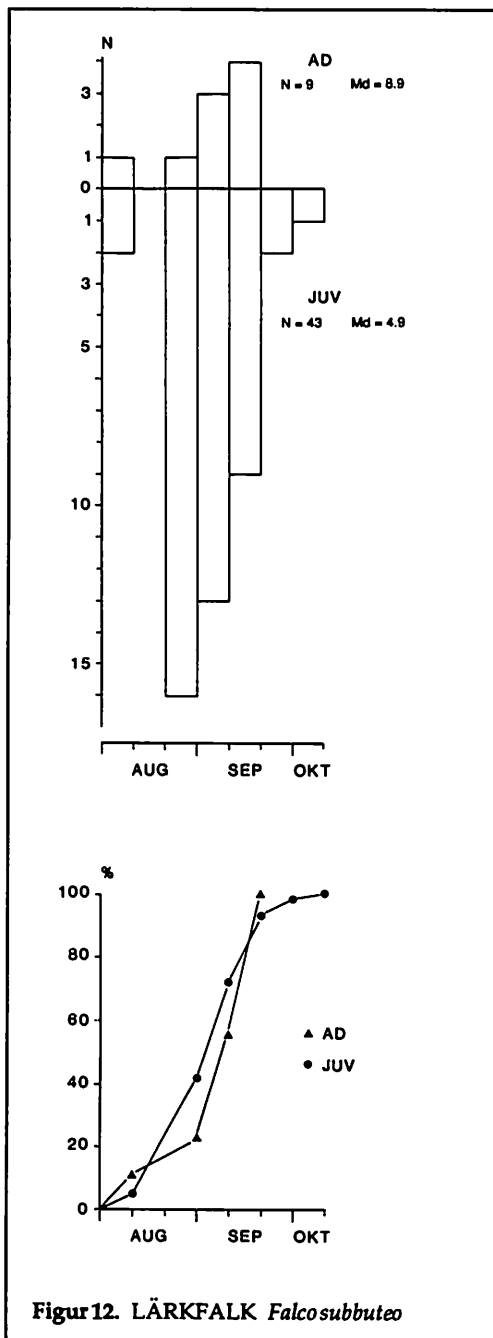

Figur 11. STENFALK *Falco columbarius*

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Totalt 52 lärkfalkar innebär den näst högsta siffran sedan 1986 (Tab 2). Efter tre ex i början av augusti dröjde det till i slutet av månaden innan sträcket tog fart på allvar. Som mest räknades 5 ex den 27 augusti. Måttliga antal noterades fram till den 20 september men därefter sågs endast tre fåglar, med senaste observation den 5 oktober. Vid Stevns inräk-

nades sammanlagt 16 ex, varav minst 4 inte sågs i Falsterbo. Mediandatum för adulta blev tack vare fyra ex i september det senaste hittills (Tab. 3). I gengäld kulminerade de

Figur 12. LÄRKFAK *Falco subbuteo*

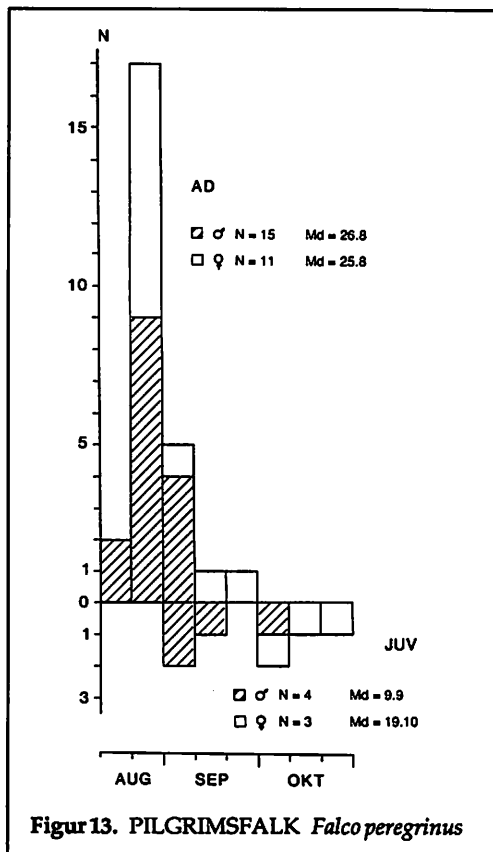
juvenila ovanligt tidigt. Detta är första gången som ungfågarna haft en tidigare median än de äldre vilket nog får antas vara en tillfällighet. Tidigare år har de adulta kulminerat klart före de juvenila i linje med övriga tropikflyttare. Ungfågelsandelen har hela tiden varit mycket hög, varför det är svårt att uttala sig om häckningsresultatet enskilda år. Årets relativt höga summa kan möjligen ses som en indikation på en god unghöjning.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Den första pilgrimsfalken bokfördes den 18 augusti. Efter detta datum iakttoogs arten sedan näst intill dagligen månaden ut, då bra sträckväder rådde. Som mest sågs 4 ex den 24:e och den 26 augusti och totalt antogs 19 adulta sträcka under månaden. Det är emellertid inte otänkbart att ett par stationära fåglar gett upphov till en viss dubbelräkning. För detta talar kanske det faktum att inga insträckande pilgrimsfalkar sågs vid Stevns i augusti. I början av september passerade ytterligare sju ex, men sedan sjönk antalen kraftigt och endast enstaka fåglar noterades fram till mitten av oktober. Totalt 33 pilgrimsfalkar innebär det högsta antalet hittills och utvecklingstendensten är positiv (Tab. 2). Detta får antas spegla den positiva utvecklingen hos det fennoskandiska beståndet. Antalet var som vanligt lägre vid Stevns, där 7 ex bokfördes under hösten. Av dessa sågs tre sannolikt inte i Falsterbo. Pilgrimsfalken sträcker på bred front och forsar fram i högt tempo, varför det är lätt att missa enstaka fåglar.

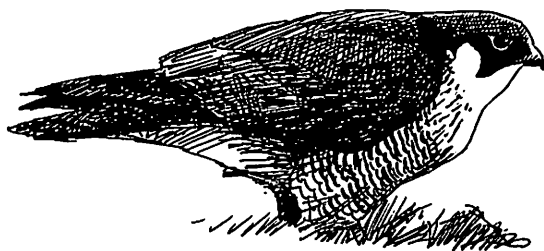
Liksom närmast föregående år var andelen ungfåglar relativt låg, vilket möjligen delvis

kan förklaras av sämre sträckväder i slutet av säsongen. Som tidigare kulminerade de adulta fåglarna (26.8) klart före de juvenila (10.10). Ungfågelsstoppen var den senaste hittills, men materialet är relativt litet, medan de äldre

Figur 13. PILGRIMSFALK *Falco peregrinus*

aldrig kulminerat så tidigt (Tab 3). En sak som skiljer pilgrimsfalken från alla övriga rovfåglar är att hanarna förefaller att sträcka före honorna hos såväl de gamla som hos ungfågarna. I år inföll dock mediandatum en dag tidigare för de adulta honorna, medan de unga hanarna kulminerade över en månad före de unga honorna. Såväl bland de äldre fåglarna som bland ungfågarna övervägde hanarna något med 58 respektive 57 % av sträckarna. Flertalet år har något fler hanar setts men variationen är relativt stor i de förhållandevis små materialen.

Referenser

- Bengtsson, K. 1993. Hur många brun kärrhökspar hårbärgerar Skåne idag? - *Anser* 32:294-295.
- Fenech, N. 1992. Fatal Flight. Quiller Press, London.
- Gierow, M. 1992. Notiser: Fiskgjusen ökar, storlommen minskar. - *Anser* 31:267-268.
- Gierow, M. 1993. Ömräkningen i Skåne 1993. - *Anser* 32:303-304.
- Jonassohn, M. 1993. Gott om pärl- och sparvugglor i Skåne våren -93. - *Anser* 32:298-302.
- Kjellén, N. 1988. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön höstarna 1986 och 1987. - *Anser* 27:99-116.
- Kjellén, N. 1989. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1988. - *Anser* 28:1-16.
- Kjellén, N. 1990A. Köns- och åldersskillnader hos flyttande och övervintrande rovfåglar i Skåne. - *Vår Fågelvärld* 49:211-220.
- Kjellén, N. 1990B. Ålders- och könsskillnader hos flyttande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1989. - *Anser* 29:173-190.
- Kjellén, N. 1991. Ålders- och könsfördelning hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1990. - *Anser* 30:77-100.
- Kjellén, N. 1992A. Ålders- och könsskillnader hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1991. - *Anser* 31:81-100.
- Kjellén, N. 1992B. Differential timing of autumn migration between sex and age groups in raptors at Falsterbo, Sweden. - *Ornis Scandinavica* 23:420-434.
- Kjellén, N. 1993. Ålders- och könsskillnader hos sträckande rovfåglar över Falsterbohalvön hösten 1992. - *Anser* 32:105-125.
- Neideman, C. & Schönbeck, E. 1990. Erfarenheter från 10 års ringmärkning av fångade duvhökar. - *Anser* 29:245-260.
- Roos, G. 1991A. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1988. - *Anser* 30:1-28.
- Roos, G. 1991B. Sträckräkningar vid Falsterbo hösten 1989 med en sammanfattning av sex *Carduelis*-arters uppträdande 1973-90. - *Anser* 30:229-258.
- SOF. 1990. Sveriges Fåglar. 2:a uppl. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Tjernberg, M. 1990. Projekt Bivråk - en kortfattad redogörelse för erhållna resultat 1989. Sveriges lantbruksuniversitet.
- Ulfstrand, S., Roos, G., Alerstam, T. & Österdahl, L. 1974. Visible Bird Migration at Falsterbo, Sweden. - *Vår Fågelvärld*, Suppl. 8.
- Wallin, M. & Persson, H. 1993. Sällsynta örnar på Öland. - *Calidris* 22:100-110.
- Wirdheim, A. 1993. Bivråken - Getingspecialist i farozonen. - *Vår Fågelvärld* 52 nr 5:6-11.

Summary

For the eighth year in succession the migration of raptors over the Falsterbo peninsula was studied daily from the beginning of August until mid-November. The results from 1986-1992 have been published earlier (Kjellén 1988, 1989, 1990B, 1991, 1992A, 1993), while a summary of the results from the first five years was published in Ornis Scandinavica (Kjellén 1992B). The purpose was to investigate differences in migration pattern between ages and sexes in the various species. Generally two mobile observers were counting as close to the migrants as possible.

The figures from 1993 are presented in Table 1, while Table 2 gives annual totals and the percentage of juveniles for the whole eight-year period. In the figures the material for each species is presented in 10-day periods. If the number of identified birds was sufficient, unidentified individuals were divided between age and sex groups in proportion to the percentages of the latter. Adults and juveniles, and sometimes the sexes, have been separated in the figures. The median date (Md) is given for each category together with the number of counted individuals (N). In most cases a cumulative diagram shows the total percentage of various categories having migrated at a certain time.

After a dry and sunny spring the summer was rainy with temperatures below average. In spite of this most species seem to have had a good breeding season, reflected by a high

percentage of juveniles. In contrast, the northern breeders, Hen Harrier, Rough-legged Buzzard and Merlin, again had a poor season. Due to the weather most species occurred in high numbers in August while September figures were generally low due to rain and persistent easterly winds. In the middle of October migration was again good, but late autumn produced fewer raptors than average.

Adult Honey Buzzards were counted in average numbers with an earlier median than normal (Tables 2 and 3). The proportion of juveniles (7 %) can be compared with 12 % for the whole eight-year period. The Red Kite showed a new record in the annual total reflecting the continuing increase in Scania where around 500 pairs now breed. The majority of juveniles migrate via Falsterbo, while most adults are residents. Another species doing well is the Marsh Harrier, showing a very positive trend in the period. The production of juveniles has been good during several years, and it has recently started to breed also away from large reed-beds. As usual females dominated among the adult migrants in both Marsh and Hen Harrier. In the first species as many as 25 % of the migrating males were second-year birds, which shows that a large percentage of these sexually immature birds return to the breeding areas. Hen Harrier showed the lowest total so far and this in combination with a comparatively low percentage of juveniles clearly indicates a poor breeding season. Such years are often characterized by relatively high numbers of adults as early as August. The late median in juveniles is most likely due to poor weather in September.

Although fewer than in 1992 both White-tailed Eagle and Montagu's Harrier occurred in good numbers. Both species seem to be doing well at the moment. Also the Goshawk is probably increasing. Only juveniles migrated with a clear dominance of young males (79 %). This category seems to be the most migratory, probably due to it being less competitive on the breeding grounds. In spite of dominating easterly winds the Sparrowhawk was counted in fairly high numbers, although this year it was only the secondmost common raptor after

Common Buzzard. Due to better migration conditions in August, females dominated clearly among juvenile Sparrowhawks, while the sex ratio was more even among the adults.

Even though high numbers of adult Common Buzzards crossed the Sound further north in late September, an impressive peak of 7200 birds on October 15 helped to raise the yearly total.

Juveniles dominated this late peak, resulting in the highest proportion so far (65 %). Even compared to the average number of migrating adults during the eight-year period, the proportion of juveniles remains very high (58 %), indicating a very good breeding result. The Rough-legged Buzzard on the other hand showed the lowest proportion of juveniles so far (Table 2).

The large population of Ospreys breeding in Scandinavia seems to be doing well with the highest total in Falsterbo so far and a high percentage of juveniles. The median dates of especially the adults were slightly earlier than in previous years. The Kestrel, like the Sparrowhawk, shows a surprisingly steady proportion of juveniles over the seven years in Table 2. The number of migrants varies considerably between single years, with 1993 being one of the better. The Kestrel is one of the few species showing no significant difference in median date between the ages, while adult females peak ahead of males as in most other species. The Merlin, like other northern breeders, had a poor season. Hobby occurred in above average numbers with as usual a very high percentage of juveniles. A total of 33 migrating Peregrines constitutes the highest number so far, reflecting an increase in the Fennoscandian population. As usual adults, with an early migration peak, dominated among the migrants. The species is the only one where males seem to migrate ahead of females.

Rarities during the autumn included Spotted Eagle, Lesser Spotted Eagle and Steppe Eagle.

Nils Kjellén, Ekologihuset, S-223 62 Lund

Teckningar: Peter Elfman